

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ยุทธนา ปักโคทาณัง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยจำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าที (Independent sample t-test) และทดสอบการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 5-10 ปี 2) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน 4) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน และรายด้านมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : 1) ความพึงพอใจ 2) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถร่วนอยู่กับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับการศึกษาซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือเรื่อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ (5)) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาอีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ

โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและดำเนินการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน มีติดตามพิจารณา สนับสนุน ส่งเสริมและสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามอย่างต่อเนื่องและได้ดำเนินงานตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ (1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรองนักเรียน (3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน (4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ (5) การส่งต่อและสามารถช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นบุคคลที่สามารถพัฒนาตนเองได้ และการสร้างวินัยในตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546 : 1) และสามารถทำให้นักเรียนผู้ที่มีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและการดำรงชีพอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข (กรมสามัญศึกษา, 2544 : 1-3) โดยใช้หลักการบริหารจัดการโดยวงจร คุณภาพ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการและวางแผนดำเนินการปฏิบัติตามแผนการกำกับติดตามประเมินและรายงานการปรับปรุง ดำเนินการให้ได้มาตรฐาน

ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่โดยตรง ในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี มีความรู้ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

ครูผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกันมีความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูของโรงเรียนในเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 140 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีขอบเขตของเนื้อหา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 5) ด้านการส่งต่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สурินทร์ เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ข้อมูลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศูรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ t -test
4. ข้อมูลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศูรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่า ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หากมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบค่าคะแนนเป็นรายคู่ ตามวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Post hoc Comparison)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูต่อการบริหารระบบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศูรินทร์ เขต 3
2. เป็นแนวทางไปพัฒนาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน เครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สурินทร์ เขต 3 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน
3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน และรายด้านมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเป็นการตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนานักเรียน สนับสนุนให้ผู้บริหารและครูมีเจตคติและรับผิดชอบดูแลทุกข์สุขอย่างใกล้ชิด และได้มีความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ส่งเสริมประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชนและผู้ชำนาญการในสาขาต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาและแก้ไขปัญหาของนักเรียนให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชนันต์ มาร์ตวงค์(2546) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาพบประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนมีความชัดเจนของข้อมูล และครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำข้อมูลเป็นรายบุคคล ทั้งนี้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นสิ่งสำคัญสำหรับครูที่ปรึกษาที่จะได้รับทราบเกี่ยวกับปัญหาที่แท้จริงของนักเรียน รวมทั้งหาทาง

ป้องกันและแก้ไขได้ทันเวลาที่ ด้วยการให้ความสำคัญของผู้บริหารในการส่งเสริมสนับสนุนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้เหมาะสมจึงส่งผลให้การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย กัลยา อินปาน(2548) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขึ้นการเตรียมการและการวางแผนการดำเนินงานมีการดำเนินงานในระดับมาก

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาพบประเด็น ที่สำคัญและน่าสนใจ คือ ได้แก่ ครูมีการเก็บรักษาความลับของนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา ครูมีการใช้เกณฑ์เดียวกันในการคัดกรองนักเรียน และตัวบ่งชี้วัดของเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนมีความชัดเจน ทั้งนี้ การคัดกรองนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินการหลังจากที่ครูที่ปรึกษาได้ศึกษาทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้ว โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผลเพื่อแยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ประโยชน์ของการจัดกลุ่มนักเรียนก็เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนตรงกับปัญหาหรือความต้องการมากที่สุด สามารถแก้ไขนักเรียนที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและได้ผลอย่างรวดเร็ว ข้อควรระมัดระวังสำหรับครูที่ปรึกษาในการคัดกรอง คือ ต้องระมัดระวังไม่ให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลผลการคัดกรองว่า ว่าเป็นจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาและแตกต่างจากกลุ่มปกติถึงแม้ว่านักเรียนจะรู้ว่าตนเองจัดอยู่ในกลุ่มใด เพราะจะทำให้มีผลกับความรู้สึกของนักเรียนหรืออาจถูกเพื่อนล้อเลียนเมื่อครูที่ปรึกษาสรุปผล การคัดกรองนักเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ควรมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนแต่เพียงระมัดระวังในเรื่องการสื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับผลการคัดกรองที่นักเรียนถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อการคัดกรองของครูที่ปรึกษา ควรมีการประชุมครูในโรงเรียนเพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ในการจัดกลุ่มของนักเรียนให้มีหลักเกณฑ์และมาตรฐานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เป็นที่ยอมรับของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนเพื่อใช้เกณฑ์การคัดกรองดังกล่าว (กรมสุขภาพจิต,2544 ก, หน้า 20 – 36) จะเห็นได้ว่าการคัดกรองนักเรียนเป็นสิ่งที่ความละเอียดอ่อนและต้องมีการดำเนินการด้วยความระมัดระวัง จึงส่งผลให้การดำเนินการดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ คือ การสนับสนุนของผู้บริหาร โรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน และโรงเรียนมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียนเพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจตรงกัน ทั้งนี้กิจกรรมที่

สนับสนุนส่งเสริมนักเรียน สามารถทำได้หลายวิธี ตามวิธีการของแต่ละโรงเรียนจะเลือกนำไปใช้ตามความเหมาะสมกิจกรรมสำคัญที่โรงเรียนควรดำเนินการเพื่อเป็นการส่งเสริมนักเรียนเป็นอย่างมาก คือ กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) (ราตรี เหล่าหะเกียรติ, 2541, หน้า 62) เป็นกิจกรรมที่ครูที่ปรึกษาควรร่วมจัดกิจกรรมกับเด็กนักเรียน สามารถจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้ สถานที่จัดกิจกรรมใช้ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ได้ ตามความเหมาะสมและความต้องการของครูที่ปรึกษาและนักเรียน จัดบรรยากาศกิจกรรมอย่างเป็นกันเองเสมือนอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ฝึกให้นักเรียนได้รู้จักตนเองและรู้จักตนเองและรู้จักผู้อื่น ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการปรับตัว การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินชีวิต สร้างความรู้จักซึ่งกันและกันระหว่างครูที่ปรึกษาและนักเรียน ครูที่ปรึกษาสามารถส่งเสริม สนับสนุน ป้องกันและแก้ไขให้นักเรียนตามความต้องการได้แนวทางในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ควรมีการกำหนดเนื้อหากิจกรรมตามความต้องการของนักเรียน มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรม มีการวางแผนการจัดกิจกรรมใน โฮมรูม โดยยึดหลักการบูรณาการ มีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับนโยบายของ โรงเรียน มีความยืดหยุ่นและผสมผสานกับความต้องการของนักเรียนของนักเรียนหลังจากที่ได้ดำเนินกิจกรรมและจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ไว้อย่างมีระบบ (ราตรี เหล่าหะเกียรติ, 2541, หน้า 40) ทั้งนี้กิจกรรมโฮมรูมนั้น เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเป็นประจำ ซึ่งทำให้ครูทราบถึงปัญหาของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมาก (กรมสุขภาพจิต, 2544 ก, หน้า 20 – 36)

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ คือ ได้แก่ ครูมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนทางด้านบุคลิกภาพ ครูมีการอุทิศในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และโรงเรียนมีมาตรการให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ชัดเจน โดยเน้นที่การปฏิบัติจริงตามลำดับ (ชัยชนก ศิริสุขชัยวุฒิ, 2541, หน้า 6) ทั้งนี้เป็นนโยบายของเขตพื้นที่ที่มอบหมายให้ผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดนำไปปฏิบัติ อีกทั้งในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เป็นหน้าที่โดยตรงของครูทุกคนที่จะต้องดำเนินการเมื่อพบปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ยกเว้นสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรให้ความดูแลอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง เพื่อช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนทั้งด้านป้องกันและแก้ไขปัญหา การแก้ปัญหาให้นักเรียนกลุ่มนี้นับว่าเป็นภาระใหญ่หลวงของครูที่ปรึกษา เพราะนักเรียนแต่ละคนย่อมมีปัญหาแตกต่างกันไป (อัจฉรา พูลเพิ่ม, 2546, หน้า 58) แม้ปัญหาของนักเรียนเหมือนกัน ก็จะมีวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย เพื่อช่วยเหลือนักเรียนของตน ไม่ให้กลายเป็นปัญหาสังคมต่อไป การดำเนินการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอาจกระทำได้หลาย

วิธีการ แต่กระบวนการที่สำคัญของครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และจัดดำเนินการในโรงเรียน ด้วย เหตุผลดังกล่าว จึงทำให้การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนอยู่ในระดับมาก (กัลยา อินปาน, 2548, หน้า 56)

1.5 ด้านการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบประเด็นที่สำคัญและ น่าสนใจ คือ ครูได้ดำเนินการแก้ปัญหาในเบื้องต้นด้วยตนเองก่อน หากไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จึง ดำเนินการส่งต่อนักเรียน ความร่วมมือระหว่างครูในโรงเรียน ในการแก้ไขปัญหา นักเรียน และ ความใส่ใจของครูแนะแนวในการแก้ไขปัญหา นักเรียนที่ได้รับการส่งต่อ ทั้งนี้ เป็นหน้าที่บทบาท ของครูทุกคนที่จะต้องดูแล รวมทั้งแก้ปัญหานักเรียนในเบื้องต้น (กรมสุขภาพจิต, 2546 ข. หน้า 12) การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา เมื่อได้ดำเนินการตามกระบวนการช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 4 ด้านข้างต้นแล้ว ยังไม่ช่วยเหลือนักเรียนได้เฉพาะให้การช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรส่งต่อ นักเรียนให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญได้แก้ไขปัญหา ก่อนที่ปัญหาจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น (วิดา อินทร์ จงจิตร, 2548, หน้า 40) ด้วยการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวจึงส่งผลให้การบริหารระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ อยู่ในระบบมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหาร ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาวิังสะเทาะ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนด้านต่างๆ ที่นำมาใช้ในการทำงานและกระบวนการดูแลนักเรียนในลักษณะเดียวกัน ดังนั้น ครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ส้ารวม คงสืบชาติ (2549) ได้ศึกษาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้านสิ่งเสพติดของผู้บริหารและครูใน โรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการ วิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้านสิ่งเสพติดอยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมใช้เวลาประมาณ 50 - 60 นาที ต่อสัปดาห์ อยู่ในระดับมากที่สุด สิ่งที่ ต้องปรับปรุง พัฒนา คือ โรงเรียนควรดำเนินการให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติด ได้เรียนรู้ อย่างมีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งผลการประเมินอยู่ในลำดับสุดท้าย โดย ผู้บริหารและครูมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบ การดำเนินการของผู้บริหารและครูที่มีเพศและอายุแตกต่างกัน มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่ม เสี่ยงด้านสิ่งเสพติดไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์และขนาด โรงเรียนต่างกัน มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษา วังสะเท่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน และรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา เรื่องไฟศาล (2547) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็น ของครูที่ ปรึกษาชายและครูที่ ปรึกษาหญิง อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการดำเนินงานตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระหว่างความ คิดเห็นของครูที่ ปรึกษาชายกับครูที่ ปรึกษาหญิงไม่ แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมัคร ชันชุมพล (2548) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและ ปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูใน โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและ รายด้านแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้านทุกด้านแล้วพบว่า ข้าราชการครูที่ มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 15 ปี มีปัญหาแตกต่างกับ ข้าราชการครูที่ มี ประสบการณ์ ในการทำงาน 15-25 ปี และมากกว่า 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 แต่ ข้าราชการครูที่ มีประสบการณ์ในการทำงาน 15-25 ปี มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกับข้าราชการครูที่ มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 25 ปี ทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ด้านการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนและ ผู้ปกครองและต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง โดยผู้บริหารอาจมีการศึกษาสภาพความรู้ ความสามารถ และความพร้อมของบุคคลในชุมชน เพื่อขอความร่วมมือเป็นคณะกรรมการดำเนินงานและแจ้งให้ บุคคลนั้นได้รับทราบด้วย และควรมีการประชาสัมพันธ์และเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 ผู้บริหารควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานและอำนวยความสะดวกในการ ปฏิบัติงานให้แก่ครู นอกจากนี้ควรจัดหางบประมาณในการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้แก่ครูที่ปรึกษา และติดตามผลการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อเป็นการ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานเกิดความสำเร็จ

2. ด้านแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นควรมีความตระหนัก หรือเอาใจใส่พิเศษกับนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ตลอดเวลาโดยอาศัยวิธีการต่างๆ และมีการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนอยู่ตลอดเวลา มีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน การประชุมชั้นเรียนควรมีการแยกชาย – หญิง บ้างในบางกรณี

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นวิธีการและกระบวนการที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการ โดยใช้ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่เป็นปัจจุบันมาดำเนินการ ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับและจำเป็นต้องประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์คัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน

2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูทุกคนใน โรงเรียนตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน ควรมีการให้ความรู้ด้านภาวะเสี่ยงต่อการถูกทารุณกรรม

2.4 ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น ควรติดต่อหรือประสานงานกับผู้ปกครองในเบื้องต้น เพื่อทำความเข้าใจตรงกันกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนและร่วมกันดำเนินการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขต่อไป ตลอดจนมีการให้ความรู้ด้านความปลอดภัยต่างๆเพื่อเป็นการเฝ้าระวังในเบื้องต้น

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นควรมีการศึกษาเพื่อรับทราบข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียน มาดำเนินการแก้ไขปัญหาและส่งต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2544 ก). *คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต.*
- กรมสุขภาพจิต. (2546 ก). *คู่มือการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 - 4. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.*
- กรมสุขภาพจิต. (2546 ข). *คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6). กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.*
- กรมสุขภาพจิต. (2544). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : การศาสนา.*
- กัลยา อินปาน. (2548). *สภาพและปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่. ปรียญานพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามัธยมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.*
- โชวันันต์ มารุตวงศ์. (2547). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามัธยมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ธัญชนก ศิริสุขชัยวุฒิ. (2541). *การศึกษารายกรณีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัวกับเพื่อน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. ปรียญานพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษามัธยมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.*
- บุษนา เรืองไพศาล. (2547). *ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี. งานนิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ราตรี เหล่าหะเกียรติ. (2541) *การศึกษาแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมในโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา. ปรียญานพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.*
- วิดา อินทร์จงจิต. (2548). *สภาพและปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปรียญานมหาบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ.*

- สมัคร จันทร์พหล. (2548). สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ชวนพิมพ์ ี่.
- สำรวม คงสืบชาติ. (2549). การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดในโรงเรียน
มัธยมศึกษาอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหาร
การศึกษา). บุรีรัมย์บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อัจฉรา พูลเพิ่ม. (2549). การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนกันทรารมณ์ อำเภอกันทรารมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
สาขาวิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.